

FULL d'INNOVACIÓ DOCENT en EDUCACIÓ SUPERIOR

juny

05

SUMARI

«Avui parlem...»

- La interdependència en el treball cooperatiu

«Què en podeu dir de...»

- Titulacions UAB acollides al pla pilot del DURSI: balanç del curs 2004-2005

«Coneixes...?»

- Pla de Formació Permanent IDES: juny-juliol de 2005 (4a edició)

«Informacions»

- Un any del web de l'IDES

AVUI PARLEM...

La interdependència en el treball cooperatiu

Estratègies i recursos en l'àmbit de les ciències socials

L'*aprenentatge cooperatiu* fa referència a una sèrie de procediments d'ensenyament que parteixen de l'organització del grup classe en petits grups de treball heterogenis, en què els estudiants treballen conjuntament de forma coordinada per tal de resoldre una sèrie de tasques que se'ls encomana i aconseguir aprofundir en l'aprenentatge.

Aquest text és una síntesi de la nostra reflexió al voltant de la dimensió de la **interdependència positiva** en el treball col·laboratiu, a partir de les experiències d'innovació docent desenvolupades durant aquests dos darrers cursos pels diferents membres del grup, aplicades a diferents disciplines i contextos docents. De manera ampliada, aquestes reflexions es van presentar a les Jornades de Campus d'Innovació Docent, organitzades per l'IDES el 17 de setembre de 2004.

La literatura especialitzada destaca que la **interacció** i la **interdependència** entre els membres del grup són aspectes tan bàsics com problemàtics a l'hora de garantir que l'aprenentatge cooperatiu sigui més significatiu que l'individualitzat. Compartir el treball és una condició necessària per assolir els objectius en aquest tipus d'aprenentatge i això no sempre es produeix amb la simple apel·lació del docent a la interrelació dels estudiants que formen part d'un equip. El creixent absentisme a les aules que afecta les universitats presencials, així com el fet que, cada cop més, els estudiants combinen els estudis a la universitat amb una feina remunerada o amb altres interessos fora de la universitat, dificulten enormement que la interdependència sorgeixi de forma «espontània». Aquí és on el docent ha de disposar de recursos

i instruments que li permetin regular el procés de treball dels alumnes i donar suport al seu aprenentatge.

Fruit de la reflexió anterior, a continuació sistematitzem una sèrie de recursos i estratègies que poden ser útils a l'hora d'afavorir la **interdependència**, agrupats al voltant de tres eixos:

A) Sobre l'organització i dinàmica del grup

1. Subministrar materials que cobreixin només una part de la informació necessària o que adoptin postures/perspectives diferents o fins i tot contradictòries davant d'un tema/problema.
2. Proporcionar material (lectures, cerca d'informació...) i requerir activitats que facilitin el repartiment de feina entre els membres del grup i la posterior interrelació o posada en comú.
3. Graduar la càrrega de treball que s'imposa al grup, ja que un excés de feina pot arribar a limitar la interdependència.
4. Intentar que els problemes, les qüestions o els temes que es plantegin al grup siguin prou complexos per tal que la seva resolució requereixi necessàriament la participació i implicació de tots els membres.

B) Sobre l'activitat a l'aula

5. Reservar una part de les sessions de classe per a la realització de treball en grup a l'aula, sota la tutela del professor. Quan es tracti de grups grans, és imprescindible subdividir el grup en dues o tres parts.
6. Explicar als estudiants quina és la filosofia del treball col·laboratiu, com s'ha de treballar en grup i què els aportarà en termes d'aprenentatge.

Universitat Autònoma de Barcelona

AVUI PARLEM...

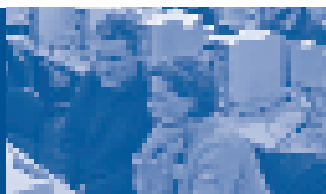
C) Sobre l'avaluació

7. Introduir, quan hi hagi una prova individual, una o diverses qüestions sobre els temes tractats en el treball de grup, com a complement de l'avaluació que tingui específicament aquest tipus de treball.
8. Requerir al grup que presenti o defensi públicament el resultat del seu treball.

9. Utilitzar les tutories grupals no només com a element d'avaluació de la dinàmica del grup, sinó com a eina per detectar les principals dificultats a què s'enfronta el grup i per poder dirigir i supervisar el seu treball col·laboratiu en els aspectes que tenen a veure amb la divisió del treball i la interdependència.

10. Demanar als grups que confeccionin un «diari de grup», que contingui les trobades que s'han fet, els acords a què s'ha arribat, els diferents punts de vista sobre què s'ha de fer i com, així com també la valoració que en fan.

Solà, X. (coord.), Carrasquer, P., De Lama, A.; Etherington, J.; Gibert, F.; Izquierdo, F.; Orgaz, N.; Parella, S.; Pastor, A. Membres del Grup Aprendre Cooperatiu en Ciències Socials (ACES), grup d'interès de la Unitat d'Innovació Docent en Educació Superior (GI-IDES) de la Universitat Autònoma de Barcelona

QUÈ EN PODEU DIR DE...

Titulacions UAB acollides al pla pilot del DURSI: balanç del curs 2004-2005

Accions institucionals

Signatura del conveni entre el Vicerectorat d'Afers Acadèmics, els deganats i la titulació.
S'hi han acollit 11 titulacions

Actuacions institucionals internes a les titulacions

- Configuració de la Comissió de la Titulació.
- Participació dels coordinadors en els seminaris de treball preparatoris.
- Presència a les trobades i convocatòries d'intercanvi de l'AQU. (Agència Catalana per la Qualitat Universitària).

Una nota sobre el procés

S'han fet reunions de treball, aproximadament una al mes, per acompanyar el procés d'adaptació de les titulacions. Els seus objectius principals han estat: aclarir les qüestions que poguessin sorgir en la posada en marxa del projecte, debatre i compartir iniciatives i solucions a problemes sorgits o considerar l'aplicació de noves idees en la concreció del treball, a les diverses titulacions.

Adicionalment, s'han fet intervencions informatives sobre determinats aspectes a grups de professorat, a demanda pròpia i dels corresponents òrgans de govern de les facultats.

Dr. Joan Rué
Dra. Maite Martínez
IDES

Aspectes afrontats en les reunions de la Xarxa IDES-Coordinadors

- El disseny de les comissions de treball a cada titulació.
- La definició del marc de competències de la titulació, el seu perfil i validació.
- Especificació dels indicadors d'aquelles competències i la seva atribució inicial a les matèries de cada curs.
- Discussió sobre els perfils acadèmics i professionalitzadors en els màsters.
- Posada en marxa inicial d'assignatures «en ECTS», al segon quadrimestre.
- Elaboració de les guies de les assignatures i de les fitxes d'activitat proposades per al curs 2005-2006.
- Suport a la planificació en ECTS de les assignatures de primer i segon curs per a l'any acadèmic 2005-2006.
- Posada en funcionament d'un model de recull d'evidències sobre el procés a cada titulació. Elaboració del model de procediment per al recull de dades sobre el temps d'estudi i treball dels estudiants, davant les noves accions. Recollida d'opinions i valoracions d'estudiants i professors involucrats.
- Primeres anàlisis de les evidències recollides des de les titulacions. Valoracions i eventuais propostes de millora.
- Triangulació de les dades recollides amb els coordinadors.
- Seminaris específics amb el professorat involucrat: disseny d'assignatures, models de gestió de l'aula, d'avaluació, possibles estratègies docents, etc.
- Suport a les demandes i els requisits exigits per l'AQU a les titulacions i al seu professorat.

CONEXES...?

Pla de Formació Permanent IDES: juny-juliol de 2005 (4a edició)

Quina finalitat té?

La Unitat d'Innovació Docent en Educació Superior (IDES), dins la quarta edició del Pla de Formació per al curs 2004-2005, fa l'oferta de formació següent:

Tipus d'activitats formatives

Les activitats formatives de l'IDES estan organitzades segons els criteris següents: els seminaris catalogats amb la lletra A són d'estratègies d'ensenyament i aprenentatge, i els catalogats amb la lletra B són d'avaluació. Les activitats de formació catalogades amb la lletra C són tallers didàctics, i les catalogades amb la lletra E són específiques per a col·lectius determinats.

Les activitats formatives escollides, una vegada finalitzades, seran acreditades per l'IDES.

Els docents que vulguin accedir al programa d'acreditació en Formació Docent en Educació Superior (FDES) hauran d'escollir, entre aquestes activitats, les que formen part de l'esmentat programa.

Per al programa FDES variarà la metodologia de treball i la temporalització de la seva execució.

Tipus d'acreditació

La durada de la formació rebuda s'acreditarà en crèdits europeus (ECTS).

Seminaris d'estratègies d'ensenyament i aprenentatge

- A40501 Aprenentatge en cooperació en l'àmbit universitari
- A40502 Ensenyar i aprendre a la universitat
- A40503 L'aprenentatge per problemes i l'Espai Europeu d'Educació Superior
- A40504 La tutoria acadèmica a la universitat
- A40505 Les competències de pensament científic a les classes de ciències
- A40506 Planificar les assignatures en el marc de l'Espai Europeu d'Educació Superior
- A40507 Portfolio de l'estudiant
- A40508 Portfolio docent
- A40509 Pràctiques sobre el discurs oral en l'àmbit acadèmic: estratègies de comunicació a l'aula
- A40510 Què significa canviar a ECTS?
- A40511 Recursos d'interacció a l'aula

Seminaris d'avaluació

- B40501 L'avaluació dels aprenentatges

Seminaris específics

- E40501 Eines d'avaluació en educació superior: Programa PARIS
- E40502 Lideratge per la gestió del canvi cap a l'EEES

Tallers de recursos didàctics

- C40501 Aplicació de l'aprenentatge basat en problemes en l'àmbit de les ciències
- C40502 Campus Virtual
- C40503 Creació de presentacions
- C40504 Educació de la veu i foniatria
- C40505 Photoshop
- C40506 Wiki com a eina d'aprenentatge dins l'EEES

Períodes de formació i horaris

Aquesta edició del Pla de Formació Permanent de l'IDES es desenvoluparà del 27 de juny al 15 de juliol. L'horari de les activitats formatives serà de matí (de 10 a 13 h) o de tarda (de 16 a 19 h), amb alguna excepció.

Criteris de preinscripció

El Pla de Formació Permanent de l'IDES estarà a l'abast del personal docent investigador de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Les activitats de formació són gratuïtes.

Tant els seminaris com els tallers que s'ofereixen hauran de tenir un mínim de 10 i un màxim de 30 alumnes per poder realitzar-se.

La inscripció es farà per ordre de demanda.

Quan l'activitat de formació hagi arribat a un màxim d'alumnes, el botó d'inscripció es desactivarà.

Inscripcions

www.uab.es/ides

INFORMACIONS

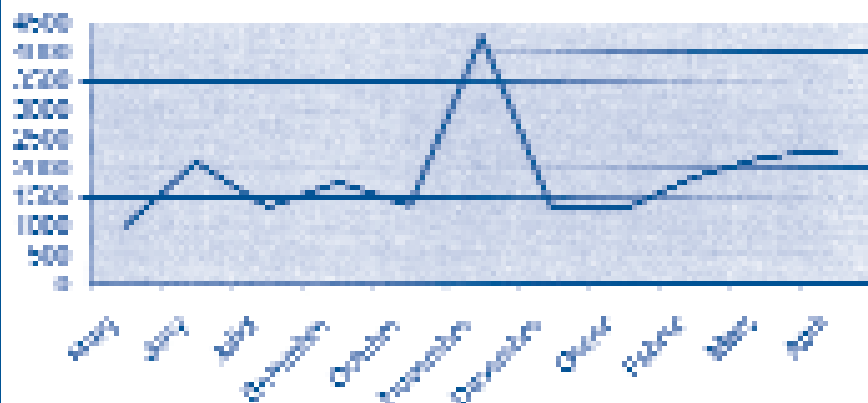
Un any del web de l'IDES

La finalitat de crear el web de la Unitat IDES ha estat generar un canal de difusió, tant per a la comunitat docent com per als alumnes, d'iniciatives pròpies, de documents i d'orientacions rellevants i actualitzades en tot allò que es refereix a l'ensenyament i l'aprenentatge.

El web ha esdevingut un canal de comunicació privilegiat per informar i vehicular la participació en les activitats formatives docents. Finalment, esdevé el medi per anar informant el campus de tot allò referit al procés de transformació de la UAB en l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), tant pel que fa a documents externs com d'elaboració UAB. Una de les seves constants és la seva evolució quant a configuració, continguts i aportació de novetats. El seu progressiu arrelament es mostra en la freqüència de visites.

Visites de la web IDES

(del mes d'agost 2004 al mes d'agost 2005)

La web IDES incrementa progressivament la seva consulta

Unitat d'Innovació Docent
en Educació Superior (IDES)

Edifici A
Campus de la UAB
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)

Tel.: 93 581 41 66

Fax: 93 581 41 67

ides@uab.es

www.uab.es/ides

Equip de la Unitat

Dr. Joan Rué
Director

Dra. Maite Martínez
Responsable d'Innovació

Dr. Francesc Xavier Moreno
Responsable de Formació

Edició i impressió

Servei de Publicacions
de la Universitat Autònoma de Barcelona

II JORNADA de CAMPUS
d'INNOVACIÓ
DOCENT

15 de novembre de 2005

Ho organitza

IDES
Innovació Docent
en Educació Superior

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

